

Sygn. akt **II AKa 108/14**

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 lipca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie, II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Andrzej Olszewski
Sędziowie:	SA Andrzej Wiśniewski (spr.) SA Janusz Jaromin
Protokolant:	st. sekr. sądowy Anita Jagielska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej del. do Prokuratury Apelacyjnej Janiny Rzepińskiej

po rozpoznaniu w dniu 3 lipca 2014 r. sprawy

Ł. W.

oskarżonego z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zb. z art. 272 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i 12 k.k.

z powodu apelacji wniesionych przez pełnomocnika oskarżyciela substydianego i obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim

z dnia 31 stycznia 2014 r., sygn. akt II K 69/13

I. zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy, uznając apelacje pełnomocnika oskarżyciela substydianego i obrońcy oskarżonego za oczywiście bezzasadne,

II. zasądza od oskarżonego i oskarżyciela substydianego na rzecz Skarbu Państwa wydatki za postępowanie odwoławcze po połowie i wymierza oskarżonemu opłatę w kwocie 580 (pięćset osiemdziesiąt) złotych za drugą instancję.

Andrzej Wiśniewski Andrzej Olszewski Janusz Jaromin

UZASADNIENIE

Ł. W. został oskarżony o to, że w okresie od 16 maja 2011r. do 22 czerwca 2011r. w S. i K., działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru uzyskania korzystnych dla siebie rozstrzygnięć sądowych i korzyści majątkowej, doprowadził Powiat (...)do niekorzystnego rozporządzenia mieniem znacznej wartości w łącznej kwocie 468 563,20 zł., wykorzystując wyłudzone z sądów poświadczenia nieprawdy, poprzez uzyskanie na ugodzie sądowej zawartej przed Sądem Rejonowym w Słubicach z dnia 12 marca 2003r. oraz na nakazach zapłaty wydanych przez Sąd

Rejonowy dla Krakowa Nowej Huty w Krakowie w sprawach I Nc 1428/05/N i I Nc 1449/05/N klauzul wykonalności w oparciu o nieobowiązującą Uchwałę Rady Powiatu (...) nr (...) z dnia 25 lipca 2007r., a następnie poprzez wdrożenie egzekucji, a mianowicie:

1) w dniu 16 maja 2011r. poprzez pełnomocnika złożył w Sądzie Rejonowym w Słubicach wniosek o nadanie klauzuli wykonalności ugodzie sądowej z dnia 12 marca 2003r. w sprawie I C 15/03, przedkładając nieaktualną i nieobowiązującą uchwałę Rady Powiatu nr (...) z dnia 25 lipca 2007r., wiedząc, że uchwała ta nie obowiązuje, a Powiat (...) nie jest następcą prawnym SP ZOZ w K. i wierzycielem, z uwagi na niezakończony proces likwidacji Szpitala, czym, w oparciu o tę uchwałę, wprowadził w błąd Sędziego Sadu Rejonowego w Słubicach co do rzetelności i aktualności przedłożonych dokumentów, po czym uzyskał klauzulę wykonalności w sprawie I Co 684/11, wyłudzając w ten sposób poświadczenie nieprawdy w postaci postanowienia Sądu Rejonowego w Słubicach z dnia 22 czerwca 2011r. o nadaniu klauzuli wykonalności ugodzie sądowej z dnia 12 marca 2003r. przeciwko Powiatowi (...),

2) w dniu 27 maja 2011r. poprzez pełnomocnika złożył w Sądzie Rejonowym dla Krakowa Nowej Huty w Krakowie wniosek o nadanie klauzuli wykonalności nakazowi zapłaty w postępowaniu upominawczym w sprawie I Nc 1428/05/N z dnia 20 grudnia 2005r. przedkładając nieaktualną i nieobowiązującą uchwałę Rady Powiatu nr (...) z dnia 25 lipca 2007r., wiedząc, że uchwała ta nie obowiązuje, a Powiat (...) nie jest następcą prawnym SP ZOZ w K. i wierzycielem z uwagi na niezakończony proces likwidacji Szpitala, czym, w oparciu o tę uchwałę, wprowadził w błąd Sędziego Sądu Rejonowego dla Krakowa Nowej Huty w Krakowie co do rzetelności i aktualności przedłożonych dokumentów, uzyskując klauzulę wykonalności w sprawie I Co 3190/11/N, czym wyłudził poświadczenie nieprawdy w postaci postanowienia Sądu Rejonowego dla Krakowa Nowej Huty w Krakowie z dnia 10 czerwca 2011r. o nadaniu klauzuli wykonalności nakazowi zapłaty z dnia 20 grudnia 2005r. przeciwko Powiatowi (...),

3) w dniu 27 maja 2011r. poprzez pełnomocnika złożył w Sądzie Rejonowym dla Krakowa Nowej Huty w Krakowie wniosek o nadanie klauzuli wykonalności nakazowi zapłaty w postępowaniu upominawczym w sprawie I Nc 1449/05/N z dnia 28 listopada 2005r. przedkładając nieaktualną i nieobowiązującą uchwałę Rady Powiatu nr (...) z dnia 25 lipca 2007r. wiedząc, że uchwała ta nie obowiązuje, a Powiat (...) nie jest następcą prawnym SP ZOZ w K. i wierzycielem, z uwagi na niezakończony proces likwidacji Szpitala, czym, w oparciu o tę uchwałę, wprowadził w błąd Sędziego Sądu Rejonowego dla Krakowa Nowej Huty w Krakowie co do rzetelności i aktualności przedłożonych dokumentów i uzyskał klauzulę wykonalności w sprawie I Co 3191/11/N, wyłudzając w ten sposób poświadczenie nieprawdy w postaci postanowienia Sądu Rejonowego dla Krakowa Nowej Huty w Krakowie z dnia 10 czerwca 2011r. o nadaniu klauzuli wykonalności nakazowi zapłaty z dnia 28 listopada 2005r. przeciwko Powiatowi (...), przy czym składając te dokumenty miał świadomość, że proces likwidacji SP ZOZ w K. nie został zakończony, w Powiat (...) nie jest następcą prawnym i dłużnikiem zobowiązanym do wypłacenia kwot wynikających z ugody restrukturyzacyjnej zawartej w dniu 23 lutego 2011r., z uwagi na fakt, że Rada Powiatu podjęła uchwały przedłużające proces likwidacji SP ZOZ w K. uchwałą nr (...) z dnia 22 października 2010r. - do 31 grudnia 2011r. a uchwałą nr (...) z dnia 11 kwietnia 2011r. - do 31 grudnia 2013r., a dokumenty przedłożone przez niego w Sądach są nierzetelne i nieobowiązujące.

Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim wyrokiem z dnia 31 stycznia 2014r. oskarżonego Ł. W. uznał za winnego tego, że w okresie od 16 maja 2011r. do 22 czerwca 2011r. w S. i K., działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadził do niekorzystnego rozporządzenia mieniem znacznej wartości w łącznej kwocie 468 563,20 zł, w ten sposób, że:

- wprowadził w błąd Sędziego Sądu Rejonowego w Słubicach, składając poprzez pełnomocnika w Sądzie Rejonowym w Słubicach wniosek o nadanie klauzuli wykonalności ugodzie sądowej z dnia 12 marca 2003r. w sprawie IC 15/03 przedkładając nieaktualną i nieobowiązującą uchwałę Rady Powiatu nr (...) z dnia 25 lipca 2007r., wiedząc, że uchwała ta nie obowiązuje, a Powiat (...) nie jest następcą prawnym SP ZOZ w K. i dłużnikiem, z uwagi na niezakończony proces likwidacji Szpitala, doprowadzając w ten sposób do wydania w dniu 22 czerwca 2011r. postanowienia Sądu Rejonowego w Słubicach w sprawie I Cc 684/11 o nadaniu klauzuli wykonalności ugodzie sądowej z dnia 12 marca 2003r przeciwko Powiatowi (...),

- wprowadził w błąd Sędziego Sądu Rejonowego dla Krakowa Nowej Huty w Krakowie, składając poprzez pełnomocnika w Sądzie Rejonowym dla Krakowa Nowej Huty w Krakowie wniosek o nadanie klauzuli wykonalności nakazowi zapłaty w postępowaniu upominawczym w sprawie I Nc 1428/05/N z dnia 20 grudnia 2005r. przedkładając nieaktualną i nieobowiązującą uchwałę Rady Powiatu nr (...) z dnia 25 lipca 2007r., wiedząc, że uchwała ta nie obowiązuje, a Powiat (...) nie jest następcą prawnym SP ZOZ w K. i dłużnikiem z uwagi na niezakończony proces likwidacji Szpitala, doprowadzając w ten sposób do wydania w dniu 10 czerwca 2011r. postanowienia Sądu Rejonowego dla Krakowa Nowej Huty w Krakowie w sprawie I Co 3190/1 l/N o nadaniu klauzuli wykonalności nakazów zapłaty z dnia 20 grudnia 2005r. przeciwko Powiatowi (...).
- wprowadził w błąd Sędziego Sądu Rejonowego dla Krakowa Nowej Huty w Krakowie, składając poprzez pełnomocnika w Sądzie Rejonowym dla Krakowa Nowej Huty w Krakowie wniosek o nadanie klauzuli wykonalności nakazowi zapłaty w postępowaniu upominawczym w sprawie I Nc 1449/05/N z dnia 28 listopada 2005r. przedkładając nieaktualną i nieobowiązującą uchwałę Rady Powiatu nr (...) z dnia 25 lipca 2007r. wiedząc, że uchwała ta nie obowiązuje, a Powiat (...) nie jest następcą prawnym SP ZOZ w K. i dłużnikiem z uwagi na niezakończony proces likwidacji Szpitala, doprowadzając w ten sposób do wydania w dniu 10 czerwca 2011r. postanowienia Sądu Rejonowego dla Krakowa Nowej Huty w Krakowie w sprawie I Co 3191/1 l/N o nadaniu klauzuli wykonalności nakazowi zapłaty z dnia 28 listopada 2005r. przeciwko Powiatowi (...), co stanowi przestępstwo z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 294 § 1 kk w zw. z art. 272 kk w zw. z art. 11 § 2 kk i art. 12 kk i za to na podstawie art. 294 § 1 kk w zw. z art. 11 § 3 kk wymierzył mu karę 1 roku pozbawienia wolności, a na podstawie art. 33 § 2 kk karę grzywny w wysokości 100 stawek dziennych po 20 zł każda.

Napodstawie art. 69 § 1 i 2 kk, art. 70 § 1 pkt 1 kk wykonanie orzeczonej wobec Ł. W. kary pozbawienia wolności Sąd warunkowo zawiesił tytułem próby na okres 2 lat. Sąd zasądził również od oskarżonego koszty sądowe.

Apelację od wyroku wnieśli obrońca oskarżonego i pełnomocnik oskarżyciela substydarnego.

Pełnomocnik oskarżyciela substydarnego zaskarżył wyrok na niekorzyść oskarżonego Ł. W..

Zaskarżył:

- 1) wyrok w części dotyczącej nieorzeczenia w stosunku do oskarżonego obowiązku naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem,
- 2) uzasadnienie orzeczenia w części dotyczącej oceny postawy i postępowania pokrzywdzonego, zawartej na karcie 45 uzasadnienia.

W stosunku do treści rozstrzygnięcia podniósł zarzut niesłusznego zaniechania nałożenia na oskarżonego obowiązku naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem w oparciu o przepis art. 72 par. 2 k.k., pomimo iż słuszny interes pokrzywdzonego i względy probacyjne, przy uwzględnieniu okoliczności sprawy, sposobu działania oskarżonego oraz jego deklaracji o gotowości zwrotu pieniędzy w przypadku zapadnięcia zobowiązującego go do tego orzeczenia Sądu, przemawiają za celowością i koniecznością nałożenia na oskarżonego obowiązku naprawienia szkody jako środka probacyjnego,

W stosunku do uzasadnienia wyroku podniósł zarzut niezasadnego wyrażenia przez Sąd w treści uzasadnienia nie znajdującej podstaw prawnych i faktycznych negatywnej oceny postawy i postępowania pokrzywdzonego, pomimo iż Powiat (...) działał w oparciu o obowiązujące przepisy, a podejmowane uchwały o przedłużaniu okresu likwidacji Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w K. były zgodne z prawem i miały bądź mają moc obowiązującą.

Podnosząc powyższe zarzuty wniósł o:

1) zmianę zaskarżonego wyroku poprzez nałożenie na Ł. W. obowiązku naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem w kwocie 468 563,20 zł. na podstawie art. 72 par.2 k.k. w terminie 6 miesięcy od daty uprawomocnienia się wyroku,

2) zmianę uzasadnienia wyroku poprzez usunięcie z niego sformułowania zawartego na karcie 45 : „Sąd na marginesie sprawy wskazuje, że postawa Powiatu (...) nie jest godna, gdyż przedłużanie w nieskończoność terminu zakończenia likwidacji jest niepoważne i nosi charakter nadużywania władzy”.

Obrońca oskarżonego wyrokowi zarzucił:

I. obrazę przepisów prawa materialnego w postaci art. 18 §1 KK, mającą wpływ na treść zaskarżonego wyroku, a polegającą na przyjęciu, że oskarżony Ł. W. dopuścił się przestępstwa w formie sprawstwa kierowniczego, pomimo braku w opisie zarzucanego mu czynu, jego kwalifikacji prawnej i podstawie prawnej skazania, elementów koniecznych do stwierdzenia przyjętej zjawiskowej formy popełnienia przestępstwa oraz braku wykazania wobec kogo i w jakim zakresie miał kierować on popełnieniem czynu zabronionego, co powoduje, że odpowiedzialność Ł. W. oparta została na konstrukcji nieodpowiadającej skodyfikowanemu współdziałaniu przestępnemu,

II. obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na treść orzeczenia w postaci:

- art. 7 KPK, polegającą na naruszeniu zasady swobodnej oceny dowodów i dokonanie tej oceny z pominięciem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, a wyrażającą się w bezpodstawnym przyjęciu sprawstwa oskarżonego Ł. W. w zakresie czynu z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 294 § 1 kk w zw. z art. 272 kk w zw. z art. 11 §2 kk i art. 12 kk wyłącznie na podstawie domniemania o wiedzy oskarżonego o złożeniu wniosków o nadanie klauzul wykonalności nakazom zapłaty i ugodzie sądowej w sprawie Sądu Rejonowego w Słubicach o sygn. akt I Co 684/11 oraz w sprawach Sądu Rejonowego dla Krakowa Nowej Huty w Krakowie o sygn. akt I Co 3190/11/N i sygn. akt I Co 3191/11/N w oparciu o nieaktualną uchwałę Rady Powiatu (...) z dnia 25 lipca 2007 roku nr (...) w sytuacji, gdy brak jest w tym zakresie wskazań wynikających z obiektywnego materiału dowodowego, w szczególności z uwagi na fakt, że działania podjęte w tym zakresie podejmowane były przez pełnomocnika oskarżonego, którym był S. R., a następnie podjęcie czynności związanych z uzyskaniem klauzul wykonalności zostało zlecone kolejnemu pełnomocnikowi - radcy prawnemu K. K.,

- art. 424 §1 pkt 2 KPK, polegającą na wyjaśnieniu podstawy prawnej wyroku w sposób niepełny i sprzeczny z przyjętą kwalifikacją prawną czynu przypisanego Ł. W., albowiem w punkcie I. części dyspozytywnej wyroku Sąd meriti przyjął, iż oskarżony dopuścił się czynu z art. 286 § 1 KK w zw. z art. 294 § 1 KK w zw. z art. 272 KK w zw. z art. 11 §2 KK i art. 12 KK, gdzie zarówno w opisie tego czynu, jak i w podstawie skazania brak jest przyjęcia, iż oskarżony działał w ramach sprawstwa kierowniczego, tymczasem w pisemnym uzasadnieniu wyroku Sąd przyjął, iż Ł. W. miał działać właśnie w ten sposób, przy czym nie odniósł się do tego, w jakim zachowaniu oskarżonego owo kierownicze działanie się przejawiało, wskutek czego wyrok zawiera sprzeczności pomiędzy jego częścią skazującą a uzasadnieniem,

III. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, a mający wpływ na treść orzeczenia, a polegający na przypisaniu oskarżonemu Ł. W. sprawstwa w zakresie zarzucanego mu czynu pomimo, że nie dokonał on żadnej czynności sprawczej wyczerpującej znamiona przestępstwa pod zarzutem, którego stanął, a materiał dowodowy postępowania przeczy wiedzy i woli oskarżonego, co do doprowadzenia Powiatu (...) do niekorzystnego rozporządzenia mieniem i wprowadzenia w błąd sędziów orzekających w przedmiocie nadania klauzuli wykonalności.

Wskazując na powyższe zarzuty obrońca oskarżonego wniósł o:

zmianę zaskarżanego wyroku poprzez uniewinnienie Ł. W. od popełnienia zarzucanego mu przestępstwa z art. 286 §1 kk w zw. z art. 294 §1 kk w zw. z art. 272 kk w zw. z art. 11 §2 kk i art. 12 k.k.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Obie apelacje nie zasługiwały na uwzględnienie, jako że okazały się oczywiście bezzasadne.

Apelacja obrońcy oskarżonego jako dalej idąca, wymaga ustosunkowania się w pierwszej kolejności.

Nie jest trafny zarzut obrazy przepisu art. 7 k.p.k. Sąd I instancji bardzo obszernie i w zgodzie z wymogami swobodnej oceny dowodów, przedstawił swoje stanowisko odnośnie dowodów przeprowadzonych w toku przewodu sądowego. Dotyczy to również kwestii tego, czy oskarżony miał wiedzę i wolę wystąpienia do sądów z wnioskiem o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko Powiatowi (...), czy też jego pełnomocnicy działali samowolnie. Przede wszystkim pełnomocnicy nie mieli żadnego motywu, by podejmować takie działania, podczas gdy oskarżony miał interes finansowy w wyegzekwowaniu wierzytelności likwidowanego szpitala od Powiatu. Przy braku takich działań do chwili obecnej wierzytelność nie byłaby zapłacona. S. R., ani tym bardziej K. K. wynajęta do sporządzenia konkretnych pism procesowych, czyli wniosków do sądów o nadanie klauzuli wykonalności, nie mieli takiego motywu. Pytanie, czy wnioski oparte wyłącznie o uchwałę Rady Powiatu w pierwotnym brzmieniu, bez uchwał wydłużających termin likwidacji szpitala, stanowiły eksces pełnomocników, Sąd rozstrzygnął w zgodzie z treścią zeznań obu pełnomocników. K. K. zeznała wprost, że po zapoznaniu się z uchwałą Rady Powiatu nr (...) uznała, iż Powiat stał się następcą prawnym szpitala, ale jej zdaniem ugoda podpisana przez firmę reprezentowaną przez oskarżonego z Powiatem i szpitalem, nie mogła stanowić podstawy do wystąpienia z wnioskiem do sądu, dlatego do pism procesowych inicjujących postępowania o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko powiatowi, nie dołączyła odpisu ugody. Świadczy to wyraźnie o tym, że K. K. również została wprowadzona w błąd co do przejścia zobowiązań szpitala na powiat i nie miała powodu by podejmować działania poza upoważnieniem oskarżonego. S. R. zeznał z kolei, że nie podejmował żadnych działań poza wiedzą i aprobatą oskarżonego, jednocześnie wskazał, że informował oskarżonego o prowadzonych czynnościach. Nadto, jak wynika z zeznań R. K., J. L. i G. T., oskarżony brał udział w spotkaniach z przedstawicielami Powiatu (...), w trakcie których omawiana była sprawa wydłużenia terminu likwidacji szpitala, a nadto wówczas padła groźba S. R. „co zrobi powiat, jeżeli wierzyciel uzyska klauzulę tylko wskazując tę pierwszą uchwałę, gdzie data likwidacji była wskazana na 31.12.2010r.”. Taki modus operandi zastosowano później, a ponieważ pojawił się on w obecności oskarżonego, a nadto jak wynika z zeznań S. R., oskarżony był informowany o podejmowanych działaniach, nic nie sprzeciwia się ocenie dowodów, jakiej dokonał Sąd I instancji. Drobiazgowa ocena wyjaśnień oskarżonego oraz zeznań świadków na okoliczność wiedzy i woli oskarżonego zaprezentowana została przez Sąd a quo w pięciu punktach (s. 21-25 uzasadnienia) i Sąd odwoławczy w pełni tę ocenę podziela. Oskarżony miał świadomość, że szpital nie został zlikwidowany do 31.12.2010r., ani nawet do 31.03.2011r., a jego zobowiązania nie przeszły na Powiat (...). Zarówno oskarżony, jak i S. R. są profesjonalistami zajmującymi się przejmowaniem i ściąganiem wierzytelności szpitali publicznych, stąd ich wiedza i wymogi ostrożności im stawiane są większe aniżeli w przypadku niefachowych osób. Wreszcie, gdyby – tak jak twierdzi – oskarżony znał tylko oryginalną uchwałę nr (...), to wówczas nie podpisałby uchwały restrukturyzacyjnej po dniu 31.12.2010r., gdyż Powiat już wszedłby w prawa i obowiązki szpitala w K.. Tego najistotniejszego argumentu Sądu skarżący nie zdołał podważyć. Wszystkie pięć argumentów Sądu I instancji nie zostały podważone w apelacji, w związku z tym ocena dowodów zaprezentowana przez ten Sąd korzysta z ochrony art. 7 k.p.k.

W późniejszych zeznaniach S. R. próbował dezawuować wcześniejsze zeznania, brnąc w kwestię interpretacji zapisów ugody restrukturyzacyjnej. Sąd I instancji bardzo obszernie kwestię tę wyjaśnił na s. 28-33, drobiazgowo punktując przyczyny, dla których dokonał takiej wykładni ugody, w konsekwencji dochodząc do trafnego wniosku, że zobowiązania szpitala w K. nie przeszły – jeszcze – na Powiat (...). Sąd odwoławczy ocenę tę w pełni podziela, a jak wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 27 lutego 2014r. (sygn. V KK 425/13) „Jeżeli Sąd odwoławczy podziela w pełni dokonaną przez Sąd I instancji ocenę dowodów, może zaniechać szczegółowego odnoszenia się w uzasadnieniu swojego wyroku do zarzutów apelacji, gdyż byłoby to zbędnym powtórzeniem argumentacji tego sądu (por. wyrok SN z dnia 15 kwietnia 2009r., III KK 381/08, Lex nr 512100, postanowienia SN: z dnia 10 października 2007r., III KK 120/07, Lex nr 322853, z dnia 2 sierpnia 2006r., II KK 238/05, Lex nr 193046)”.

W szczególności fakt, że S. R. uzyskał potwierdzoną w dniu 3.03.2011r. kopię uchwały Rady Powiatu nr (...), którą posłużył się przy występowaniu o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko Powiatowi (...). Raz, że S. R.

uzyskał wcześniej odpis uchwały w formie tekstu jednolitego z naniesionymi poprawkami, która nie odpowiadała jego zamiarom, dwa, że ponowne wystąpienie, tym razem o odpis oryginalnej uchwały, bez zmienionej daty likwidacji szpitala, nastąpiło przed 31.03.2011r., kiedy to miało nastąpić przejście zobowiązań szpitala na powiat, wskazuje, że oskarżony z S. R. przystąpili do realizacji swojego planu wyegzekwowania zobowiązań szpitala od powiatu, jeszcze przed upływem 31.03.2011r. W tamtym okresie czasu, data 31.03.2011r. nie miała dla nich znaczenia, a zaczęli przypisywać mu istotny sens dopiero w trakcie postępowania karnego. Chronologiczny układ tych zdarzeń wskazuje, że oskarżony wraz z S. R. realizowali swój plan niezależnie od działań powiatu, który starał się uzyskać środki z budżetu państwa na spłatę zobowiązań szpitala w ramach „Planu(...)”. Oznacza to, że oskarżony wraz z S. R. podejmowali swoje działania zgodnie ze swoim planem nie bacząc na to, czy Powiatowi uda się zdobyć środki na spłatę zobowiązań likwidowanego szpitala. Dlatego Sąd odwoławczy nie dopatruje się obrazy art. 7 k.p.k. przy ocenie dowodów, jaką zaprezentował Sąd meriti.

Obrońca oskarżonego w dwóch zarzutach: obrazy prawa materialnego i obrazy przepisów postępowania, tj. art. 424 k.p.k. podnosił nieprawidłowe przyjęcie sprawstwa kierowniczego dla oceny działań oskarżonego. Ta sama kwestia pojawiła się w zarzucie błędu w ustaleniach faktycznych.

Sprzeczność między wyrokiem a uzasadnieniem okazuje się jednak pozorna, jeśli dokładnie wczytać się w motywy, jakimi kierował się Sąd I instancji. Wskazał on mianowicie, że jedynym powodem, dla którego nie zdecydował się na zmianę opisu czynu przypisanego oskarżonemu była obawa przed naruszeniem zakazu reformationis in peius. Czasami bywają sytuacje, w których Sąd konstruuje niezgodne z rzeczywistością ustalenia, gdyż na skutek zakazów procesowych nie może poczynić prawidłowych, ale mniej korzystnych ustaleń. Poprzedni, uchylony wyrok zaskarżony został w zakresie winy tylko na korzyść oskarżonego, stąd Sąd, by nie popaść w orzekanie na niekorzyść oskarżonego, wskazał dlaczego przyjął, że oskarżony kierował działaniem S. R. i K. K., ale jednocześnie nie zmienił opisu czynu. Trzeba przyznać, że istnieją zarówno względy przemawiające za uznaniem sprawstwa pojedynczego za równorzędne ze sprawstwem kierowniczym, ale i takie względy wykładni, które wskazywałyby, że przyjęcie sprawstwa kierowniczego jest jednak niekorzystnym ustaleniem dla oskarżonego. Za pierwszym z tych poglądów przemawia wykładnia językowa art. 18 §1 k.k., który zrównuje wszystkie cztery formy sprawstwa wykonawczego i nie wskazuje, by współsprawstwo, sprawstwo polecające, czy sprawstwo kierownicze były czymś „gorszym” niż sprawstwo pojedyncze. Jednak w orzecznictwie dość często przyjmuje się, że sprawstwo kierownicze jest jednak bardziej zaawansowaną formą sprawstwa, gdyż sprawca nie dość, że popełnia czyn zabroniony, to kieruje działaniami innych osób, wpływając na ich działania, czym okazuje większą dozę zawinienia. Za takim tokiem rozumowania przemawia również porównanie zagrożenia w art. 258 §1 i 3 k.k., gdy udział w grupie zorganizowanej lub związku przestępczym zagrożony jest karą do 5 lat pozbawienia wolności, a kierowanie taką grupą lub związkiem – już do 10 lat. Sąd odwoławczy podziela zapatrywania Sądu I instancji i uznaje, że kierowanie działaniem innej osoby jest działaniem surowiej ocenianym, stąd podziela poglądy Sądu meriti co do działania oskarżonego w formie sprawstwa kierowniczego, jak i wyrażone przez ten Sąd formalne powody, dla których nie mógł poczynić mniej korzystnych dla oskarżonego ustaleń w wyroku. Sąd odwoławczy podziela zaś ocenę, że doszło do działania w formie sprawstwa kierowniczego w sytuacji, gdy oskarżony nie wykonywał fizycznie czynności polegających na wprowadzeniu w błąd sędziów, którzy nadawali klauzulę wykonalności przeciwko Powiatowi (...), a jednocześnie bez jego decyzji o prowadzeniu w ten sposób egzekucji przeciwko Powiatowi nie doszłoby do przestępstwa. Z zeznań zaś S. R. złożonych w toku postępowania przygotowawczego w sprawie 3 Ds. 45/12 wynika, że na bieżąco informował oskarżonego o działaniach podejmowanych w trakcie egzekucji, sama zaś egzekucja przebiegała zgodnie z planem, o którym S. R. wspominał R. K. i G. T. w obecności oskarżonego, czyli na uzyskaniu klauzuli wykonalności przeciwko Powiatowi w oparciu o uchwałę likwidacyjną w pierwotnym brzmieniu. Ponieważ oskarżony wiedział, że Powiat nie przejął wierzytelności likwidowanego szpitala, wystąpienie o uzyskanie klauzuli wykonalności przeciwko Powiatowi (...), stanowiło realizację przestępstwa oszustwa. Sąd zaś szeroko i trafnie przedstawił, dlaczego podmiotami oszukanymi byli poszczególni sędziowie Sądów w S.i K., oni też dokonali rozporządzenia mieniem Powiatu na skutek tych oszukańczych zabiegów udzielając klauzul wykonalności przeciwko Powiatowi. Posłużenie się przy tym jako obowiązującą uchwałą Rady Powiatu w brzmieniu oryginalnym, która już wówczas nie obowiązywała, wyczerpało także znamiona art. 272 k.k., gdyż było środkiem do wyłudzenia poświadczenia nieprawdy przez sędziów wspomnianych dwóch sądów, ponieważ

na skutek podstępnych działań osób kierowanych przez oskarżonego poświadczyli oni nieprawdziwą okoliczność przejścia zobowiązań szpitala na powiat. Wbrew twierdzeniom apelującego Sąd meriti prawidłowo ocenił zeznania S. R. i przyjął na s. 41 uzasadnienia, że „Jak przyznał świadek S. R., o wszystkich swoich działaniach informował on oskarżonego, również o tym, że wnioski o klauzule zostały złożone w oparciu o uchwałę nr (...), co do której obaj oni mieli świadomość, że jest nieaktualna na dzień składania wniosków o klauzule”. Dlatego Sąd odwoławczy nie podziela zarzutów sformułowanych w zarzucie I., w zarzucie II. tiret drugie i w zarzucie III.

Zarzuty podniesione w apelacji pełnomocnika oskarżyciela subsydiarnego również okazały się bezzasadne.

Przede wszystkim stwierdzić należy, że orzeczenie obowiązku naprawienia szkody w oparciu o przepis art. 72 §2 k.k. jest fakultatywne i w związku z tym Sąd nie obraził przepisów prawa materialnego nie stosując przepisu, do którego zastosowanie nie był zobowiązany. Istotniejsze jest jednak to, że – jak słusznie zauważył obrońca oskarżonego w odpowiedzi na apelację pełnomocnika oskarżyciela – pomiędzy stronami zawisła już sprawa cywilna dotycząca tej samej szkody. W takiej sytuacji mogłoby dojść do tego, że oskarżyciel dysponowałby dwoma tytułami egzekucyjnymi dla jednej należności, a do tego nie wolno było dopuścić. Zgodnie bowiem z art. 107 §1 k.p.k. „Sąd, który orzekł co do roszczeń majątkowych, nadaje na żądanie osoby uprawnionej klauzulę wykonalności orzeczeniu podlegającemu wykonaniu w drodze egzekucji”. Sąd nadający klauzulę nie dokonuje kontroli merytorycznej żądania wierzyciela, ale sprawdza jedynie, czy orzeczenie będące podstawą nadania klauzuli jest prawomocne i wykonalne. Nie weryfikowałby zatem ponownie, czy doszło do podwójnego zasądzenia roszczenia. Kodeks postępowania karnego precyzuje przy tym w art. 107 §2, że za orzeczenia co do roszczeń majątkowych, o których mowa w §1, uważa się również orzeczenia nakładające obowiązek naprawienia szkody. Zasądzenie obowiązku naprawienia szkody w oparciu o przepis art. 72 §2 k.k. było zatem niedopuszczalne w sytuacji, gdy pomiędzy stronami zawisł spór cywilny o to samo roszczenie, co ważne zakończony nieprawomocnym orzeczeniem niekorzystnym dla oskarżonego. Dlatego Sąd odwoławczy nie uwzględnił pierwszego zarzutu apelacji pełnomocnika oskarżyciela.

Nietrafny jest również drugi zarzut, gdyż argumentacja wskazana przez skarżącego byłaby trafna, gdyby Sąd I instancji wyraził pogląd o nielegalności uchwał Powiatu (...) dotyczących wydłużenia terminu likwidacji szpitala w K.. Taki pogląd byłby jednak weryfikowalny w kategoriach prawdy i fałszu, gdyż albo uchwały takie byłyby zgodne z prawem albo nie. Wówczas mogłaby być konieczna interwencja Sądu odwoławczego. Sąd meriti jednak nie kwestionował dopuszczalności wydłużenia terminu likwidacji szpitala, jako że uchwała zapadła pod rządami ustawy o zakładach opieki zdrowotnej była zgodna z tą ustawą, a art. 60 ust. 4 ustawy o działalności leczniczej nie dopuszcza tylko wydłużenia terminu likwidacji szpitala po dniu 1 lipca 2011r. Oznacza to, że najpóźniej z dniem 31 grudnia 2017r. szpital kostrzyński zostanie zlikwidowany i jego zobowiązania przejdą na Powiat (...). Termin ten może być tylko skrócony, ale nie może zostać wydłużony, chyba że dojdzie do zmiany prawa. Sąd wyraził tylko swój pogląd co do sposobu postępowania władz publicznych powiatu w stosunku do wierzycieli likwidowanego szpitala i należy zaakceptować pewną autonomię Sądu przy formułowaniu uzasadnienia zaskarżonego wyroku, tym bardziej, że istnieją racje nie tylko strony oskarżycielskiej, ale równie ważne są racje wierzycieli szpitala, do których należą nie tylko profesjonalne podmioty skupujące wierzytelności, lecz również byli pracownicy szpitala, którzy latami oczekują na wypłatę swoich należności. Skarżący nie wykazał przy tym, by istniały jakieś przeszkody natury organizacyjnej nie pozwalające na likwidację szpitala, co wskazuje, iż przyczyny obecnego stanu rzeczy tkwią wyłącznie w przeszkodach natury finansowej, czyli braku środków powiatu na likwidację szpitala. Jeżeli zatem obie strony sporu obarczone są przeszkodami takiej samej natury, nie można abstrahować od intencji obu stron konfliktu i przerzucać całego ciężaru odpowiedzialności na oskarżonego. Gdyby bowiem jego wierzytelności zostały zaspokojone w rozsądnym terminie, z pewnością nie podejmowałby działań niezgodnych z prawem. Dlatego, szanując autonomię Sądu I instancji i wyrażane przezeń oceny, nieweryfikowalne w kategoriach prawdy i fałszu, Sąd odwoławczy nie widział podstaw do ingerencji w treść uzasadnienia zaskarżonego wyroku.

Ponieważ obie apelacje okazały się oczywiście bezzasadne, a Sąd odwoławczy nie dopatrył się podstaw do wkroczenia z urzędu poza granice zaskarżenia, na podstawie art. 437 §1 k.p.k. utrzymał w mocy zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim.

O kosztach sądowych za postępowanie odwoławcze Sąd rozstrzygnął na podstawie art. 633 i 636 §1 k.p.k. nie znajdując podstaw do zwolnienia oskarżonego i oskarżyciela substydiarnego do zwolnienia od ich ponoszenia. Wysokość opłaty została ustalona na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 3, art. 3 ust. 1 i art. 8 ustawy z dnia 23 czerwca 1973r. o opłatach w sprawach karnych (Dz. U. z 1983r. Nr 49, poz. 223 ze zm.).

(A. Wiśniewski) (A. Olszewski) (J. Jaromin)